

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 12.07.2004
KOM(2004) 473 galutinis

2004/0146 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl Bendrijos skrydžių vadovo licencijos

(pateikta Komisijos)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. ĮVADAS

Europos oro erdvė tebėra viena iš intensyviausio eismo sričių pasaulyje. Aukšto lygio grupė dėl bendro Europos dangaus oro valdymo sistemos suskaidymą į nacionalines taisyklių, procedūrų, rinkų ir veiklos lygių sritis nurodė kaip pagrindinę kliūtį trukdančią didelei pažangai šiame sektoriuje. Bendro Europos dangaus pakete siūloma daug įvairių susiskaidymo formų šalinimo iniciatyvų: oro navigacijos paslaugų teikėjų sertifikavimas, funkcinį oro erdvės blokų sukūrimas, oro erdvės klasifikacijos suderinimas, įrangos sąveika ir kt. Minėtą susiskaidymą taip pat mažina Bendrijos skrydžių vadovo licencija, kadangi ji nustato Bendrijos taisykles, užtikrinančias aukštesnio lygio kvalifikaciją, kurią bus galima geriau palyginti europiniu lygiu. Tai svarbu dar ir dėl to, kad oro eismo valdymas yra daug darbo reikalaujantis sektorius, kurio rinka siekia apie 6 milijardus EUR. Beveik 60% oro navigacijos išlaidų tenka darbuotojams.

2001 m. Europos (15 valstybių narių) oro eismo valdymo sektoriuje iš viso dirbo apie 33,000 darbuotojų, iš jų beveik 35% arba 13,500 žmonių dirbo skrydžių vadovais. Skrydžių vadovo specialybė yra pagrindinė saugumo užtikrinimo grandinėje. Ši direktyva būtų taikoma visiems minėtiems skrydžių vadovams, taip pat kariniams skrydžių vadovams, dalyvaujantiems teikiant oro eismo valdymo paslaugas bendrojo oro eismo srityje.

2. BENDRO EUROPOS DANGAUS PAKETO ELEMENTAS

Priėmus bendro Europos dangaus paketą, kurį sudaro keturi reglamentai, iš esmės pagerės oro eismo valdymo sąlygos. Šis papildomas pasiūlymas dėl Bendrijos skrydžių vadovo licencijos yra svarbus dėl kelių priežasčių.

Minėtoji licencija sustiprina *pusiausvyrą* tarp atskirų bendro Europos dangaus paketo elementų, siekiant užtikrinti ne tik institucinių, ekonominių arba techninių, bet ir socialinių priemonių taikymą.

Minėtoji licencija yra platesnės paketo *saugumo politikos* dalis: ji turėtų sudaryti galimybę peržiūrėti arba sustiprinti oro eismo valdymo saugumo aspektus ir nustatyti aukštus mokymo sistemos standartus.

Bendro Europos dangaus teisės aktai padės sukurti *tarptautinius* funkcinis oro erdvės blokus. Oro navigacijos paslaugų teikėjų stiprinimo procesas pareikalaus lankesnio darbo jėgos naudojimo. Ši licencija padės organizuoti darbą tarptautiniu lygiu.

Šiame pasiūlyme *mokymas* pripažįstamas specialia paslauga ir numatoma gerinti įvairių rūšių mokymo kokybę. Sertifikavimo procesas turėtų padėti iš esmės sukurti vienodas sąlygas mokymo paslaugoms teikti.

3. PARENGIAMASIS DARBAS

Ruošdama šią teisinę iniciatyvą, Komisija organizavo tyrimą, kurio tikslas – surinkti duomenis apie licencijavimo būklę įvairiose valstybėse narėse. Tyrimas parodė, kad, nepaisant daugybės ICAO arba Eurokontrolės priimtų tarptautinių teisinių normų,

licencijavimas valstybėse narėse tebėra labai suskaidytas. Tyrimo metu buvo rekomenduota į Bendrijos teisės aktus įtraukti šias sritis:

- Amžiaus apribojimus, reikalavimą pateikti kvalifikacinių laipsnių ir žymų galiojimo įrodymus, susijusius su licencijos gavimo arba išlaikymo sąlygomis.
- Reikėtų apibūdinti skrydžių vadovų kvalifikacijos patikras, mokymo procesą ir egzaminų reikalavimus, įskaitant kalbų mokėjimą ir įvertinimus, susijusius su kandidatų mokymo ir kvalifikacijos standartais.
- Visos įstaigos turėtų būtų akredituotos, nurodant instruktorių kvalifikacinius reikalavimus, taikomus mokymo įstaigose ir mokymo padaliniuose.
- Be to, nustatant skrydžių vadovų, kurie neišlaiko egzaminų arba gauna neigiamą įvertinimą, teises, reikėtų apibūdinti sąlygas ir skundų pareiškimo procesą.
- Reikėtų aiškiai atskirti ir apibrėžti kontrolės institucijų ir paslaugų teikėjų savarankiškumą.
- Rekomenduojama taikyti europinį mokymo įstaigų pripažinimo standartą, įskaitant skaidrią ir tęstinę savarankiško vertinimo sistemą.
- Nors Bendrijos skrydžių vadovo licencijos naudojimas rekomenduojamas, šioje direktyvoje reikėtų aiškiai nurodyti ES lygiu reglamentuojamas sritis ir tas sritis, dėl kurių sprendimus reikėtų priimti nacionaliniu lygiu.
- Kadangi tinkamas socialinis dialogas yra svarbiausias elementas, užtikrinant saugaus ir efektyvaus oro eismo valdymo paslaugas, į siūlomą direktyvą reikėtų įtraukti nuorodą dėl trečiųjų šalių licencijų pripažinimo.
- Bendrijos licencijos arba kvalifikacijos sertifikato abipusis pripažinimas gali būti veiksmingas tik tuo atveju, jeigu licencijos išduodamos, įgijus vienodas žinias.

4. DIREKTYVOS RENGIMAS

Skrydžių vadovų licencijavimas turi senas tradicijas. ICAO licencijavimo reglamentuose nustatyti reikalavimai dėl amžiaus, žinių, patirties, kalbų mokėjimo ir medicininio tinkamumo. Eurokontrolė patvirtino Eurokontrolės saugos norminį reikalavimą Nr. 5 (ESARR5) dėl oro eismo valdymo paslaugų darbuotojų ir sąrašą priimtinių priemonių, užtikrinančių ESARR5 laikymąsi. Skrydžių vadovams nustatytus reikalavimus reikėjo įvykdyti iki 2003 m. lapkričio 10 d. Šie reikalavimai taikomi paskirtosioms institucijoms, oro eismo paslaugų teikėjams ir fiziniams asmenims. Komisijos pasiūlymu atitinkami šio ESARR reikalavimai perkelti į Bendrijos teisę.

Siekiant sudaryti geresnes ESARR5 įgyvendinimo sąlygas, Eurokontrolė parengė daug įvairios medžiagos, kurią sudaro Europos darbuotojų licencijavimo vadovas, informuojantis apie kvalifikacinių laipsnių ir žymų struktūrą; bendrą pagrindinį turinį, apimantį visai Europai bendrą licencijos skrydžių vadovui išdavimo pagrindą ir medicininis reikalavimus. Minėtoje medžiagoje, kurios vertė yra plačiai pripažinta visoje Europoje, buvo nustatyti pagrindiniai šio pasiūlymo elementai ir Bendrijos licencijos *de facto* įvedimas. Atsižvelgiant į Bendrijos teisės

aktų ir ESARR5 suderinamumą, Eurokontrolės priimtos priemonės ir toliau gali būti naudingos, užtikrinant veiksmingą Bendrijos teisės aktų įgyvendinimą.

Parengiamasis tyrimas parodė, kad, nepaisant galiojančių tarptautinių reglamentų, dėl vis dar stiprių nacionalinių tradicijų labai skiriasi paslaugų kokybės lygis ir kvalifikacijos, kurias sunku palyginti. Toks susiskaidymas Bendrijoje nebepriimtinas ir gali kelti didesnę pavojų saugumui intensyvaus eismo Europos oro erdvėje. Skrydžių vadovų licencijų suderinimas sustiprins saugumą, kadangi kvalifikaciniai lygiai bus suderinti viduje ir tarp paslaugų teikėjų, užtikrinant veiksmingesnę ir saugesnę jų sąveiką. Tai padidins skrydžių vadovo darbo rinkos organizavimo efektyvumą, galimybes naudotis jų paslaugomis ir sudarys geresnes sąlygas funkciniam oro erdvės blokams kurti. Licencija veiksmingiau užtikrins judėjimo laisvę, atimdama iš valstybių narių teisę savo nuožiūra priimti sprendimus dėl abipusio viena kitos licencijų pripažinimo.

5. PAGRINDINIAI DIREKTYVOS PRINCIPAI

Kadangi jau beveik visos valstybės narės yra priėmusios teisės aktus, parengtus pagal ICAO principus, ir šiuo metu įgyvendina bendro Europos dangaus teisės aktus ir ESARR5, būtina užtikrinti jų visapusišką atitikimą šiai direktyvai.

5.1. Atitikimas bendro Europos dangaus paketui

Teikti mokymo paslaugas, taip pat kaip oro navigacijos paslaugas, būtų galima tik gavus sertifikatą. Sukūrus specialią mokymo rinką, ypatingas dėmesys bus kreipiamas į atitinkamas „mokymo dempingo“ prevencijos priemones. Dvi pagrindinės priemonės tokiam dempingui išvengti yra mokymo proceso rezultatų lygį apibūdinančių kvalifikacijų sąrašas ir Europos mokymo paslaugų teikėjui nustatyti sertifikavimo reikalavimai. Tik sertifikuoti mokymo paslaugų teikėjai galės teikti kursų ir mokymo planus nacionalinėms institucijoms tvirtinti.

5.2. Atitikimas galiojantiems reglamentams

Bendro Europos dangaus teisės aktuose, ypač paslaugų teikimo reglamento 4 straipsnyje, yra numatytas ESARR perkėlimas į Bendrijos teisę. Šioje direktyvoje, į kurią perkelti visi pagrindiniai reikalavimai skrydžių vadovams, pritariama veiksams, kurių jau ėmėsi valstybės narės, įgyvendindamos ESARR5. Kadangi ši direktyva apima daug kitų saugumui svarbių elementų, tokių kaip mokymo paslaugų teikėjų sertifikavimas arba išsipareigojimas atlikti viso licencijavimo tinklo auditą, vien ESARR5 taikymo nepakanka šiai direktyvai įgyvendinti. Kita vertus, kadangi daugiau neatitikimų tarp šios direktyvos ir ESARR5 nėra, valstybės narės gali pasirinkti Eurokontrolės nustatytas priemones šiai direktyvai įgyvendinti.

5.3. Palyginimas su kitomis Bendrijos licencijomis

Ši direktyva taikoma ne tik civilinės aviacijos lakūnams išduotoms licencijoms (91/670/EEB), kurias reglamentuoja direktyva dėl nacionalinių diplomų savitarpio pripažinimo. Ji labiau prilyginama licencijoms jūrų ir geležinkelių sektoriuose (pasiūlymas, pateiktas KOM(2004)142), kadangi nustato kvalifikacijos taisyklės europiniu lygiu, nepalikdama šio sprendimo priimti savo nuožiūra valstybėms narėms. Jūrininko licencija (Direktyva 01/25/EB) yra susijusi su Tarptautinės jūrų organizacijos konvencijos dėl jūrininkų mokymo, sertifikavimo ir budėjimo normų įgyvendinimu. Pastaroji direktyva nuo šios direktyvos skiriasi tik tuo, kad jūrininko licencija taip pat yra skirta Bendrijos jūrininkų užimtumui

didinti, kadangi ji nustato mokymo standartus visam į Bendrijos uostus įplaukiančių laivų personalui. Nėra jokių abejonių, kad ši direktyva bus taikoma skrydžių vadovams ne tik Bendrijoje.

6. DIREKTYVOS STRUKTŪRA IR TURINYS

Šios direktyvos tikslas yra nustatyti visų licencijavimo grandinės elementų taisykles.

1 straipsnis

Šiame straipsnyje nustatomi pasiūlymo dėl direktyvos tikslai ir jos taikymo sritis.

2 straipsnis

Šiame straipsnyje pateikiami direktyvoje vartojamų sąvokų apibrėžimai.

3 straipsnis

Pagal šį straipsnį bendro Europos dangaus teisės aktuose nustatyta institucinė sistema taikoma mokymui. Mokymo paslaugos prilyginamos oro navigacijos paslaugoms, įskaitant galimybę atlikti patikrinimus ir tyrimus.

4 straipsnis

Šiame straipsnyje nustatyti pagrindiniai licencijavimo sistemos principai: darbo rinkos sukūrimas oro eismo valdymo veiklai ir pagrindinės licencijos charakteristikos, kurios apima turėtojo įgaliojimus ir nacionalinės priežiūros institucijos išduotą leidimą.

5 ir 6 straipsniai

Šiuose straipsniuose nustatytos licencijos gavimo ir išlaikymo taisyklės.

7 straipsnis

Šiame straipsnyje kalbama apie kvalifikacijų suderinimą, nustatant kvalifikacinių laipsnių ir kvalifikacinių žymų, nurodančių paslaugos rūšį, kuriai teikti skrydžių vadovas turi reikiamą kvalifikaciją, struktūrą.

8 straipsnis

Šiuo straipsniu įgyvendinami naujausi ICAO I priedo pakeitimai dėl kalbinių reikalavimų.

9 straipsnis

Šiame straipsnyje nurodomi neseniai priimti medicininiai reikalavimai, kuriuos parengė Eurokontrolė.

10 ir 11 straipsniai

Šiuose straipsniuose nustatytos sertifikuoto mokymo paslaugų teikėjo statuso įgijimo sąlygos. Užtikrinamas visapusiškas atitikimas kitų oro navigacijos paslaugų sertifikavimo reikalavimams.

12 straipsnis

Šiame straipsnyje nurodomos kitos aukšto lygio kvalifikacijos garantijos, be kita ko įgyvendinamos atliekant auditą ir taikant egzaminuotojų tvirtinimo sistemą.

13 straipsnis

Šiame straipsnyje reglamentuojamas abipusis pripažinimas pagal principus, nustatytus Europos Teisingumo Teismo precedentinėje teisėje.

14 – 18 straipsniai

Šiuose straipsniuose išdėstytos standartinės nuostatos dėl komiteto procedūros naudojimo, baudų ir direktyvos įtraukimo į nacionalinius teisės aktus.

I priedas

Šiame priede išdėstytas mokymo, reikalingo kvalifikacijai įgyti ir kelti, turinys.

II priedas

Šiame straipsnyje apibūdinami kalbiniai reikalavimai pagal ICAO.

III priedas

Šiame priede išvardyti mokymo paslaugų teikėjo sertifikavimo kriterijai ir sąlygos, kurias nacionalinė priežiūros institucija gali taikyti sertifikatui.

7. KONSULTAVIMO ETAPAS

Vadovaujantis tyrimo rekomendacijomis ir ICAO, Eurokontrolės bei valstybių narių įgyta patirtimi, buvo parengtas vidaus darbinis dokumentas. Šis dokumentas buvo plačiai aptariamas susitikimuose su profsąjungų, darbuotojų organizacijų, Eurokontrolės ir nacionalinės valdžios institucijų atstovais. Jame deramai atsižvelgiama į visas konsultavimo etape pateiktas pastabas.

8. DIREKTYVOS EKONOMINIS IR FINANSINIS POVEIKIS

Šios direktyvos poveikis yra nevienodas dėl įvairiose valstybėse narėse jau taikomų skirtingų mokymo standartų.

Išlaidos viešojo administravimo institucijoms:

Papildomų išlaidų, susijusių su licencijų išdavimu, nėra, kadangi visos valstybės narės jau taiko licencijų sistemą. Atsižvelgiant į dabartinį stebėsenos ir audito mastą, administravimo institucijas reikia sustiprinti, kad jos laiku galėtų įvykdyti šioje direktyvoje nustatytus uždavinius, pvz., priimti sprendimą dėl patvirtinimo.

Direktyvoje aiškiai nustatyta galimybė naudotis sutartinėmis paslaugomis, pvz., audito vykdymą galima pavesti pripažintoms organizacijoms.

Priežiūros išlaidas gali padengti paslaugų teikėjai, kurie kreipiasi dėl sertifikavimo ir patvirtinimo, arba jos gali būti įskaitytos į apmokestinimo tvarkos išlaidų bazę.

Išlaidos oro navigacijos paslaugų teikėjams:

Šios išlaidos taip pat priklausys nuo esamo mokymo sistemos kokybės lygio. Pagal šią direktyvą nustatyta mokymo sistemos rezultatų kokybė turi būti tokia, kad būtų galima įvykdyti saugumo reikalavimus, susijusius su intensyvaus ir sudėtingo Europos eismo sistema. Kadangi parengiamojo tyrimo metu surinkti duomenys apie išlaidas Sąjungoje yra labai nevienodi, vieningos išlaidų analizės atlikti neįmanoma. Be to, šioje direktyvoje numatytas išlaidas sunku atskirti nuo išlaidų, numatytų kituose Bendrijos teisės aktuose, ICAO arba Eurokontrolės reikalavimuose.

Nustačius aukštus pirminio parengimo standartus arba didesnes garantijas nepriklausomiems ir objektyviems egzaminuotojams, specialus profesinis mokymas turėtų būti sėkmingesnis. Nereikėtų pamiršti, kad apskaičiuota bendra skrydžių vadovo mokymo išlaidų, įskaitant darbo užmokestį, suma yra 150,000 - 400,000 EUR. Vadinasi, nesėkmingai baigto mokslo išlaidos yra gana didelės.

Nustačius aukštesnius specialaus profesinio arba tęstinio mokymo standartus, išlaidos papildomiems darbuotojams yra ribotos dėl atitinkamo subsidiarumo principo taikymo, ir dėl to geriausią sprendimą dėl įstaigos padalinių praktinių poreikių gali priimti priežiūros institucijos, tvirtindamos mokymo planus arba kvalifikacines programas.

Įvairių licencijavimo grandinės elementų paskesnių priemonių įgyvendinimo išlaidos gali kiek padidėti iš dalies dėl audito dokumentų rengimo. Šias direktyvoje konkrečiai numatytas išlaidas taip pat reikia vertinti išlaidų kitiems reikalavimams atžvilgiu, pvz., reikalavimams, susijusiems su kokybės ir saugumo valdymo sistemomis.

Suderinus įgaliojimus padidės saugumas ir bus galima efektyviau organizuoti darbą, įskaitant funkcinį oro erdvės blokų sukūrimą.

Išvados:

Apskritai, trumpalaikį išlaidų padidėjimą galima kompensuoti taupant išlaidas, užtikrinant racionalesnį ilgalaikį darbo jėgos naudojimą. Paskutinis, bet ne mažiau svarbus dalykas yra tas, kad ši direktyva padidins žmonių, skrendančių oro transportu, saugumą.

9. FINANSINIS REZULTATAS

Šiame pasiūlyme finansinė ataskaita nepateikta.

Šiame pasiūlyme nustatytas sprendimų priėmimo procedūras įgyvendins veikiantis komitetas (įsteigtas pagal Bendro dangaus komitetas pagrindų reglamento (2004/549/EB) 5 straipsnį).

10. IŠVADOS

Atsižvelgdama į tai, Komisija siūlo Europos Parlamentui ir Tarybai priimti pridedamą šios direktyvos pasiūlymą.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl Bendrijos skrydžių vadovo licencijos

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

Atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 80 straipsnio 2 dalį,

Atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,¹

Atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,²

Atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę,³

Veikdami Sutarties 251 straipsnyje nustatyta tvarka,⁴

Kadangi:

- (1) Bendro Europos dangaus teisės aktų įgyvendinimas reikalauja priimti išsamesnius teisės aktus, ypač dėl skrydžių vadovo licencijavimo priemonių, siekiant pagerinti galimybes naudotis skrydžių vadovų paslaugomis ir skatinti abipusę licencijų pripažinimą, kaip nurodoma 2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (EB) Nr. 550/2004 dėl oro navigacijos paslaugų teikimo bendrame Europos danguje (paslaugų teikimo reglamento) 5 straipsnyje.⁵
- (2) Tokios Bendrijos licencijos įvedimas yra ypatingo vaidmens, tenkančio skrydžių vadovams saugaus oro eismo valdymo paslaugų srityje, pripažinimo priemonė. Be to, Bendrijos kvalifikacijos standartų nustatymas sumažins susiskaidymą šioje srityje, užtikrindamas efektyvesnį darbo organizavimą augančio regioninio bendradarbiavimo tarp oro navigacijos paslaugų teikėjų sąlygomis. Dėl to ši direktyva yra svarbi bendro Europos dangaus teisės aktų dalis.
- (3) Direktyva yra tinkamiausia kvalifikacijos standartų nustatymo priemonė, leidžianti valstybėms narėms pačioms priimti sprendimą dėl bendrai pripažintų standartų įgyvendinimo būdų.

---

¹ OL
² OL
³ OL
⁴ OL
⁵ OL L 96, 2004 3 31, p.10.

- (4) Ši direktyva turėtų remtis galiojančiais tarptautiniais standartais. Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija (ICAO) priėmė nuostatas dėl skrydžių vadovų licencijavimo, įskaitant kalbų mokėjimo reikalavimus. Europos oro navigacijos saugumo organizacija (Eurokontrolė), įsteigta pagal 1960 m. gruodžio 13 d. tarptautinę konvenciją dėl bendradarbiavimo oro navigacijos saugos srityje, priėmė Eurokontrolės saugumo reguliavimo reikalavimus. Vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 550/2004 4 straipsniu, į šią direktyvą perkeltas skrydžių vadovų taikomas Eurokontrolės saugos norminis reikalavimas Nr. 5.
- (5) Konkrečios Bendrijos oro eismo charakteristikos reikalauja efektyviai taikyti Bendrijos kvalifikacijos standartus skrydžių vadovams, kurie dirba oro navigacijos paslaugų teikėjams bendrojo oro eismo srityje.
- (6) Jeigu valstybės narės imasi Bendrijos reikalavimų laikymąsi užtikrinančių veiksmų, institucijos, vykdančios reikalavimų laikymosi priežiūrą ir patikrinimus, turėtų būti pakankamai nepriklausomos nuo mokymo paslaugų teikėjų. Minėtosios institucijos taip pat privalo sugebėti efektyviai atlikti savo užduotis.
- (7) Oro navigacijos paslaugas gali teikti aukštos kvalifikacijos darbuotojai, kurių kompetentingumą galima įrodyti keliais būdais. Oro eismo valdymo srityje tinkamas būdas yra Bendrijos licencija, prilyginama diplomui, kuris išduodamas kiekvienam skrydžių vadovui. Licencijoje nurodytas reitingas rodo oro eismo paslaugos, kurią gali teikti skrydžių vadovas pagal savo kvalifikaciją, rūšį. Licencijoje daromos žymos rodo konkrečią skrydžių vadovo kvalifikaciją ir priežiūros institucijų leidimą teikti paslaugas atitinkamam sektoriui arba sektorių grupei. Dėl to minėtasias institucijas būtina įgalinti atlikti skrydžių vadovų kvalifikacijos įvertinimą, išduodant licencijas arba pratęsiant žymų galiojimą; jos taip pat turi turėti galimybę sustabdyti licencijos galiojimą, panaikinant licencijoje įrašytas žymas, jeigu kyla abejonių dėl kvalifikacijos. Taikant teisingumo principus, įvykus incidentui pagal šią direktyvą jo nereikėtų savaime sieti su licencijos sustabdymu. Licencijos panaikinimas turėtų būti taikomas kaip kraštutinė priemonė, nesusijusi su abejotina kvalifikacija.
- (8) Stiprinant valstybių narių pasitikėjimą viena kitos licencijavimo sistemomis, Bendrijos taisyklės dėl licencijos gavimo ir išlaikymo yra būtinos. Dėl to svarbu suderinti stojimo mokytiis į skrydžių vadovo specialybę sąlygas. Tai skatintų licencijų pripažinimą visoje Bendrijoje, užtikrinant didesnę judėjimo laisvę ir geresnes galimybes naudotis skrydžių vadovų paslaugomis.
- (9) Tam, kad būtų galima palyginti kvalifikacijas visoje Bendrijoje, jų struktūra turi būti aiški ir visiems priimtina. Tokiu būdu saugumas bus užtikrintas ne tik vieno oro eismo paslaugos teikėjo kontroliuojamoje oro erdvėje, bet ir tarp skirtingų paslaugų teikėjų.
- (10) Pirminio parengimo tikslai apibūdinami rekomendacinėje medžiagoje, parengtoje Eurokontrolės narių prašymu, ir laikomi tinkamais standartais. Specialaus profesinio mokymo srityje visuotinai priimtų standartų trūkumą reikia kompensuoti aukštus kvalifikacijos standartus garantuojančiomis priemonėmis, įskaitant egzaminuotojų patvirtinimą. Tai svarbu dar ir dėl to, kad specialus profesinis mokymas reikalauja didelių išlaidų ir yra labai svarbus saugumui.

- (11) Daugelio incidentų ir nelaimingų atsitikimų atveju svarbus vaidmuo tenka ryšiams. Dėl to ICAO patvirtino kalbos mokėjimo reikalavimus. Ši direktyva yra tokių pripažintų tarptautinių standartų įgyvendinimo priemonė.
- (12) Medicininiai reikalavimai, kuriuos Eurokontrolė parengė valstybių narių prašymu, yra priimtina reikalavimų laikymosi užtikrinimo priemonė.
- (13) Mokymo paslaugų teikimo sertifikavimas turėtų būti vertinamas kaip vienas iš svarbių saugumo ramsčių, gerinančių mokymo kokybę. Mokymo paslaugoms, kurias reikėtų prilyginti oro navigacijos paslaugoms, taip pat turėtų būti taikomas sertifikavimo procesas. Ši direktyva turėtų sudaryti galimybę sertifikuoti mokymą pagal mokymo rūšį, mokymo paslaugų paketą arba mokymo ir oro navigacijos paslaugų paketą, nepamirštant konkrečių mokymo ypatumų. Pakankamą dėmesį taip pat reikėtų skirti mokymo įstaigoms, išduodančioms karinės veiklos licencijas, siekiant kiek įmanoma atsižvelgti į karinius skrydžių vadovus.
- (14) Ši direktyva patvirtina ilgametę Europos Teisingumo Teismo jurisprudenciją abipusio diplomų pripažinimo ir darbuotojų judėjimo laisvės srityje. Proporcingumo principas, atitikties įvertinimo poreikis, racionalus kompensacinių priemonių taikymo pagrindimas ir galimybės naudotis atitinkamomis apeliacinėmis procedūromis sudarymas yra pagrindiniai principai, kuriuos būtina aktyviau taikyti oro eismo valdymo sektoriuje.
- (15) Skrydžių vadovo profesija yra susijusi su techninėmis naujovėmis, skatinančiomis reguliariai kelti kvalifikaciją. Šioje direktyvoje reikėtų numatyti galimybę prisitaikyti prie tokios technikos raidos ir mokslo pažangos, naudojant komitologiją.
- (16) Ši direktyva daro poveikį skrydžių vadovų kasdieninei darbo praktikai. Socialinius partnerius reikėtų tinkamai informuoti ir konsultuoti apie visas priemones, kurios turi svarbias socialines pasekmes. Dėl to buvo konsultuojamasi su sektorių dialogo komitetu, įsteigtu 1998 m. gegužės 20 d. Komisijos sprendimu 1998/500/EB dėl sektorių dialogo komitetų, skatinančių dialogą tarp socialinių partnerių Europos lygiu, įsteigimo⁶.
- (17) Valstybės narės turėtų nustatyti taisykles dėl baudų, taikytinų už nacionalinių nuostatų, priimtų pagal šią direktyvą, pažeidimus, ir imtis visų priemonių jų įgyvendinimui užtikrinti. Minėtosios baudos turėtų būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.
- (18) Šios direktyvos įgyvendinimo priemonės reikėtų priimti, vadovaujantis 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimu 1999/468/EB, nustatančiu Komisijai suteiktą įgyvendinimo įgaliojimų vykdymo procedūras⁷,

---

⁶ OJ L 225, 1998 8 12, p. 27.

⁷ OL L 184, 1999 7 17, p.23.

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Tikslas ir taikymo sritis

1. Šios direktyvos tikslas - išplėsti saugumo standartus ir pagerinti Bendrijos oro eismo valdymo sistemos operacijas, išduodant Bendrijos skrydžių vadovo licenciją.
Minėtoji licencija nustato skrydžių vadovo specialybės įgijimo ir darbo sąlygas.
2. Ši direktyva taikoma pareiškėjams, norintiems gauti skrydžių vadovo studento licenciją ir skrydžių vadovams, kurie dirba oro eismo paslaugų teikėjams visų pirma bendrojo oro eismo srityje.

2 straipsnis

Apibrėžimai

Šioje direktyvoje vartojami toliau išvardyti apibrėžimai:

1. „skrydžių vadovas“ – tai asmuo, turintis teisę teikti oro eismo valdymo paslaugas, prižiūrint mokymo darbo vietoje instruktoriui arba savarankiškai;
2. „skrydžių valdymo paslauga“ – tai paslauga, teikiama, siekiant išvengti susidūrimų tarp orlaivių ir manevravimo lauke tarp orlaivių bei kliūčių ir paspartinti bei išlaikyti tvarkingą oro eismo srautą;
3. „oro navigacijos paslaugų teikėjai“ – tai visi viešieji arba privatūs subjektai, teikiantys oro navigacijos paslaugas bendrojo oro eismo srityje;
4. „licencija“ – tai bet kokio pavadinimo sertifikatas, išduotas ir patvirtintas pagal šią direktyvą, leidžiantis jo teisėtam turėtojui teikti skrydžių vadovo paslaugas pagal jame nustatytas teises;
5. „kvalifikacinis laipsnis“ – tai licencijoje nurodytas arba su licencija susijęs ir jos dalį sudarantis leidimas, nustatantis jai taikomas specialias sąlygas, teises arba apribojimus; licencijoje nurodomas bent vienas iš šių kvalifikacinių laipsnių:
  - a) oro uosto vizualiųjų skrydžių valdymas;
  - b) oro uosto skrydžių valdymas prietaisais;
  - c) oro uosto prieigų skrydžių valdymas be radaro;
  - d) oro uosto prieigų žvalgos skrydžių valdymas su radaru;
  - e) zonos oro erdvės skrydžių valdymas be radaro;
  - f) zonos oro erdvės skrydžių valdymas su radaru;

6. „kvalifikacinė žyma“ – tai toliau išvardyti licencijoje įrašyti leidimai:
- a) kvalifikacinė žyma, nurodanti specialias sąlygas, teises arba apribojimus, susijusius su kvalifikaciniu laipsniu,
  - b) specialios profesinės kvalifikacijos žyma, kurią sudaro ICAO vietos nuoroda ir sektorius ir/arba pareigos, kuriose gali dirbti licencijos turėtojas pagal savo kvalifikaciją,
  - c) kalbos mokėjimo žyma, nurodanti kalbas, kurias moka licencijos turėtojas,
  - d) žyma dėl instruktavimo, patvirtinanti mokymo darbo vietoje instruktoriaus kvalifikaciją;

kvalifikacinė žyma gali būti susijusi su kvalifikaciniu laipsniu arba licencija ir sudaro jų dalį;

7. „ICAO vietos nuoroda“ – tai keturių raidžių kodas, sudarytas pagal ICAO vadove DOC 7910 nustatytas taisykles, kuris žymi stacionarios aeronautikos stoties vietą;
8. „sektorius“ – tai skrydžių valdymo rajono ir (arba) skrydžių informacijos regiono/viršutinio regiono dalis;
9. „mokymas“ – tai teorinių kursų, praktinių užsiėmimų, įskaitant treniruoklius, ir mokymo darbo vietoje, siekiant įgyti kvalifikaciją teikti saugaus ir aukštos kokybės oro eismo valdymo paslaugas; mokymą sudaro:
- a) pirminis parengimas, apimantis pagrindines studijas ir studijas kvalifikaciniam laipsniui įgyti, kurias baigus gaunama studento licencija;
  - b) specialus profesinis mokymas, apimantis pereinamojo pobūdžio mokymą, parengiamąjį mokymą darbo vietoje ir mokymą darbo vietoje, kurį baigus gaunama skrydžių vadovo licencija;
  - c) tęstinis mokymas, užtikrinantis licencijoje nurodytų žymų galiojimą;
  - d) mokymo darbo vietoje instruktorių rengimas, kurį baigus, gaunama mokymo darbo vietoje instruktoriaus kvalifikaciją patvirtinanti žyma;
  - e) egzaminuotojų ir/arba vertintojų rengimas;
10. „mokymo paslaugų teikėjas“ – tai organizacija, turinti nacionalinės priežiūros institucijos išduotą sertifikuotą teikti vienos iš pirmiau šiame straipsnyje nurodytų arba kelių rūšių mokymo paslaugas ir šiuo tikslu įgaliota teikti tvirtinimui mokymo kursų ir specialaus profesinio mokymo planus arba specialios profesinės kvalifikacijos programas;
11. „kvalifikaciniai reikalavimai, nustatyti Skrydžių vadovų bendrojo pagrindinio mokymo turinio ir tikslų gairėse“ – tai skrydžių vadovo specialybės studentams nustatyti pagrindinio mokymo ir mokymo kvalifikaciniam laipsniui įgyti tikslai, apibūdinti Eurokontrolės skrydžių vadovo bendrojo pagrindinio mokymo turinio ir tikslų gairėse (1 etapas: Redaguota), HRS/TSP-002-GUI-01, 2001 7 20 antrasis

leidimas; ir Eurokontrolės skrydžių vadovo bendrojo pagrindinio mokymo turinio ir tikslų gairėse (II etapas), HUM.ET1.ST05.1000-GUI-02, 2000 7 20 pirmasis leidimas;

12. „Reikalavimai skrydžių vadovų 3 europinės klasės medicinos pažymai“ – tai reikalavimai, nustatyti Eurokontrolės reikalavimuose skrydžių vadovų 3 europinės klasės medicinos pažymai, HUM.ET1.ST08.10000-STD-02, 2003 1 31 pirmasis leidimas;
13. „Specialios profesinės kvalifikacijos programa“ – tai patvirtinta programa, kurioje nurodoma, kaip padalinys palaiko jo išduotų licencijų turėtojų kvalifikaciją.

3 straipsnis

Nacionalinės priežiūros institucijos

1. Valstybės narės paskiria arba įsteigia instituciją arba institucijas, kaip savo nacionalinės priežiūros instituciją (-as) šioje direktyvoje numatytais užduotims vykdyti.
2. Nacionalinės priežiūros institucijos nepriklauso nuo oro navigacijos paslaugų teikėjų. Šis savarankiškumas pasiekiamas bent funkciname lygyje, tinkamai atskiriant nacionalines priežiūros institucijas ir tokius paslaugų teikėjus.

Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės priežiūros institucijos vykdytų savo įgaliojimus objektyviai ir skaidriai.

3. Valstybės narės praneša Komisijai savo nacionalinių priežiūros institucijų pavadinimus ir adresus bei jų pasikeitimus, ir priemones, kurių imamasi šio straipsnio 2 dalies laikymuisi užtikrinti.

4 straipsnis

Licencijavimo principai

1. Valstybės narės užtikrina, kad skrydžių vadovų paslaugas teiktų tik tinkamai licencijuoti skrydžių vadovai.
2. Licencijos išduodamos visiems asmenims, kompetentingiems dirbti skrydžių vadovais arba studijuoti skrydžių vadovo specialybę.
3. Išduodamoje licencijoje nurodoma:
  - (a) skrydžių vadovo specialybės studento licencijoje – vienas kvalifikacinis laipsnis arba daugiau, ir
  - (b) skrydžių vadovo licencijoje – vienas kvalifikacinis laipsnis arba daugiau ir kvalifikacinės žymos.
4. Pareiškėjai, kurie kreipiasi dėl licencijos, pateikia įrodymą, kad jie turi skrydžių vadovams arba skrydžių vadovo specialybės studentams reikalingą kvalifikaciją. Minėtąją kvalifikaciją sudaro žinios, patirtis, įgūdžiai ir kalbų mokėjimas.

5. Licencija priklauso asmeniui, kuriam ji išduodama ir kuris ją pasirašo.

Licencijos galiojimą galima sustabdyti, jeigu kyla abejonių dėl skrydžių vadovo kvalifikacijos arba didelio aplaidumo atvejais. Licenciją panaikinti galima tik piktnaudžiavimo atveju.

6. Skrydžių vadovo specialybės studento licencijos turėtojas turi teisę teikti oro eismo valdymo paslaugas, prižiūrint mokymo darbo vietoje instruktoriui. Šiuo tikslu studento licencijoje įrašomi klasifikaciniai laipsniai, rodantys, kokios rūšies oro eismo valdymo paslaugas licencijos turėtojas mokosi teikti.
7. Licencija galioja tik tuo atveju, jeigu joje yra pateikta galiojanti medicinos pažyma.

5 straipsnis *Licencijos išdavimo sąlygos*

1. Skrydžių vadovo specialybės studentų licencijos, kuriose yra nurodytas bent vienas kvalifikacinis laipsnis, išduodamos pareiškėjams, kurie:
  - (a) turi bent jau vidurinio mokslo diplomą arba diplomą, suteikiantį teisę stoti į universitetą;
  - (b) sėkmingai baigė patvirtintą pirminio parengimo kursą, svarbų kvalifikaciniam laipsniui arba kvalifikacinei žymai gauti, įskaitant šios direktyvos I priedo A dalyje nurodytą praktinį mokymą ir treniruoklius;
  - (c) turi galiojančią medicinos pažymą; ir
  - (d) turi kalbinių žinių, atitinkančių II priede nustatytus reikalavimus.
2. Skrydžių vadovo licencijos, kuriose nurodomi kvalifikaciniai laipsniai, suteikti sėkmingai baigusiems atitinkamą mokymą, ir reikiamos kvalifikacinės žymos, išduodamos pareiškėjams, kurie:
  - (a) yra ne jaunesni kaip 21 metų amžiaus; tačiau valstybės narės gali nustatyti išlygos šiam reikalavimui taikymo tvarką, ypač jeigu pareiškėjas mokymosi metu įrodė, kad turi saugioms operacijoms užtikrinti reikalingą kvalifikaciją;
  - (b) turi studento licenciją ir yra baigę patvirtintą mokymo kursą bei sėkmingai išlaikę atitinkamus egzaminus arba gavę įvertinimus, atitinkančius I priedo B dalyje nustatytus reikalavimus;
  - (c) turi galiojančią medicinos pažymą; ir
  - (d) turi kalbinių žinių, atitinkančių II priede nustatytus reikalavimus.
3. Licencijos žyma, patvirtinanti teisę dirbti mokymo darbo vietoje instruktoriumi, daroma skrydžių vadovo licencijoje, jeigu jis:

- (a) praėjusiais laikotarpiais, kurių trukmę nustato nacionalinė priežiūros institucija, naudojosi kvalifikacinį laipsnio ir žymos suteiktomis teisėmis dirbti instruktoriais atitinkamame padalinyje;
- (b) sėkmingai baigė patvirtintą mokymo darbo vietoje instruktoriaus mokymo kursą, ir įgijo žinių bei pedagoginių įgūdžių, kurie buvo įvertinti laikant atitinkamus egzaminus.

6 straipsnis

Kvalifikacinių laipsnių ir žymų galiojimo užtikrinimo sąlygos

1. Valstybės narės užtikrina, kad žymų galiojimas būtų pratęstas dar 12 mėnesių, jeigu oro navigacijos paslaugų teikėjas įrodo, kad:
  - (a) paskutinius 12 mėnesių pareiškėjas naudojosi licencijos suteiktomis teisėmis minimalų valandų skaičių, nurodytą patvirtintoje specialios profesinės kvalifikacijos programoje;
  - (b) buvo atliktas pareiškėjo teisės naudotis žymos suteiktomis teisėmis įvertinimas pagal I priedo C dalyje nustatytus standartus; ir
  - (c) pareiškėjas turi galiojančią medicinos pažymą.
2. Nepažeidžiant 1 dalies, žyma, patvirtinanti teisę dirbti mokymo darbo vietoje instruktoriumi, galioja atnaujinamą 36 mėnesių laikotarpį.
3. Kvalifikacinio laipsnio turėtojas, kuris neteikė oro eismo valdymo paslaugų, nurodytų žymoje, susijusioje tu tokiu kvalifikaciniu laipsniu, bet kurių penkerių metų laikotarpį, gali nepasinaudoti tokio kvalifikacinio laipsnio suteiktomis teisėmis, kol jis neįvykdo vertinimo ir mokymo reikalavimų, susijusių su kvalifikacija, kurią jis turi įgyti, kad galėtų pradėti dirbti tame padalinyje instruktoriumi pagal pirmiau nurodytą kvalifikacinį laipsnį.
4. Nepažeidžiant 3 dalies, žyma, patvirtinanti teisę dirbti instruktoriumi atitinkamame padalinyje, netenka galios, jeigu licencijos turėtojas nedirbo minimalaus darbo valandų skaičiaus skrydžių vadovo pareigose pagal tokią žymą specialios profesinės kvalifikacijos programoje nustatytus laikotarpius.
5. Mokymo darbo vietoje instruktoriams minimalus darbo valandų skaičius, nereikalaujant teikti instruktavimo paslaugų, reikalingų žymoje nurodytai kvalifikacijai palaikyti, gali būti sumažintas proporcingai stažuotojų mokymo darbo vietose paslaugų teikimo laikui, kuriam buvo pratęstas žymos galiojimas.

7 straipsnis

Skrydžių vadovų kvalifikaciniai laipsniai ir žymos

1. Licencijose turi būti įrašytas šio straipsnio 2-7 dalyse apibūdinta vienas kvalifikacinis laipsnis arba daugiau, nurodantis, kokios rūšies paslaugą licencijos turėtojas gali teikti. Kvalifikacinio laipsnio galiojimą patvirtina šiame straipsnyje

nurodytos žymos ir žyma apie kalbos mokėjimą, ICAO vietos nuorodą ir padalinį, pareigas, sektorių arba sektorių grupę.

2. Oro uosto vizualiųjų skrydžių valdymo (ADV) kvalifikacinis laipsnis licencijos turėtojui suteikia teisę teikti oro eismo skrydžių valdymo paslaugą oro uoste, kuris nėra patvirtinęs oro uosto prieigos arba išvykimo skrydžių valdymo pagal prietaisus procedūrų.
3. Oro uosto skrydžių valdymo prietaisų (ADI) naudojimo kvalifikacinis laipsnis licencijos turėtojui suteikia teisę teikti oro eismo skrydžių valdymo paslaugą oro uoste, kuris yra patvirtinęs prieigos arba išvykimo skrydžių valdymo pagal prietaisus procedūras. Prie šio kvalifikacinio laipsnio turi būti nurodyta bent viena iš toliau išvardytų žymų:
  - (a) žyma dėl skrydžių valdymo iš bokšto (TWR), patvirtinanti licencijos turėtojo kvalifikaciją teikti oro eismo valdymo paslaugą oro uoste, kuriame skrydžiai valdomi iš vienos pozicijos;
  - (b) žyma dėl antžeminio judėjimo skrydžių valdymo (GMC), patvirtinanti licencijos turėtojo kvalifikaciją teikti antžeminio judėjimo skrydžių valdymo paslaugas;
  - (c) žyma dėl antžeminio judėjimo skrydžių žvalgos (GMS) kartu su žyma dėl antžeminio judėjimo skrydžių valdymo arba skrydžių valdymo iš bokšto, patvirtinanti licencijos turėtojo kvalifikaciją teikti antžeminio judėjimo skrydžių valdymo paslaugas, naudojant oro uosto antžeminio judėjimo sistemas;
  - (d) žyma dėl oro skrydžių valdymo (AIR), patvirtinanti licencijos turėtojo kvalifikaciją teikti oro skrydžių valdymo paslaugas;
  - (e) žyma dėl oro uosto skrydžių valdymo radaru (RAD) kartu su žyma dėl oro skrydžių valdymo arba skrydžių valdymo iš bokšto, patvirtinanti licencijos turėtojo kvalifikaciją teikti oro uosto skrydžių valdymo paslaugas, naudojant žvalgos radaro įrangą.
4. Prieigos skrydžių valdymo (APP) kvalifikacinis laipsnis licencijos turėtojui suteikia teisę teikti oro eismo skrydžių valdymo paslaugą atvykstantiems, išvykstantiems arba tranzitu vykstantiems orlaiviams, nenaudojant žvalgos prietaisų.
5. Prieigos skrydžių valdymo žvalgos (APS) kvalifikacinis laipsnis licencijos turėtojui suteikia teisę teikti oro eismo skrydžių valdymo paslaugą atvykstantiems, išvykstantiems arba tranzitu vykstantiems orlaiviams, nenaudojant žvalgos prietaisų, kartu įrašant bent vieną iš šių žymų:
  - (a) žyma dėl radaro naudojimo (RAD) patvirtina licencijos turėtojo kvalifikaciją teikti prieigos skrydžių valdymo paslaugą, naudojant pagrindinio ir/arba antrinio radaro įrangą;
  - (b) žyma dėl tiksliojo prieigos žvalgos radaro naudojimo (PAR) kartu su žyma dėl radaro naudojimo patvirtina licencijos turėtojo kvalifikaciją teikti tiksliojo

antžeminio prieigos skrydžių valdymo paslaugas, naudojant tiksliojo prieigos žvalgos radaro įrangą, orlaiviui artėjant tūpti ant kilimo ir tūpimo tako;

- (c) žyma dėl panoraminės prieigos žvalgos radaro naudojimo (SRA) kartu su žyma dėl radaro naudojimo patvirtina licencijos turėtojo kvalifikaciją teikti netiksliojo antžeminio prieigos skrydžių valdymo paslaugas, naudojant panoraminės žvalgos įrangą, orlaiviui artėjant tūpti ant kilimo ir tūpimo tako;
  - (d) žyma dėl papildomos automatinės panoraminės žvalgos (ADS), patvirtinanti licencijos turėtojo kvalifikaciją teikti prieigos skrydžių valdymo paslaugą, naudojant papildomą automatinę panoraminės žvalgos įrangą;
  - (e) žyma dėl terminalo skrydžių valdymo (TCL) kartu su žyma dėl radaro arba papildomos automatinės žvalgos įrangos naudojimo, patvirtinanti licencijos turėtojo kvalifikaciją teikti oro eismo skrydžių valdymo paslaugas, naudojant visų rūšių panoraminės žvalgos įrangą orlaiviui, esančiam nustatytoje terminalo zonoje ir/arba gretimuose sektoriuose.
6. Zonos skrydžių valdymo (ACP) kvalifikacinis laipsnis licencijos turėtojui suteikia teisę teikti oro eismo skrydžių valdymo paslaugą orlaiviui, nenaudojant panoraminės žvalgos įrangos.
7. Zonos skrydžių valdymo panoraminės žvalgos (ACS) kvalifikacinis laipsnis licencijos turėtojui suteikia teisę teikti oro eismo skrydžių valdymo paslaugą orlaiviui, naudojant panoraminės žvalgos įrangą. Prie šio kvalifikacinio laipsnio turi būti nurodyta bent viena iš toliau išvardytų žymų:
- (a) žyma dėl radaro naudojimo (RAD), patvirtinanti licencijos turėtojo kvalifikaciją teikti zonos skrydžių valdymo paslaugas, naudojant panoraminės žvalgos radaro įrangą;
  - (b) žyma dėl papildomos automatinės panoraminės žvalgos (ADS), patvirtinanti licencijos turėtojo kvalifikaciją teikti zonos skrydžių valdymo paslaugas, naudojant papildomos automatinės panoraminės žvalgos įrangą;
  - (c) žyma dėl terminalo skrydžių valdymo (TCL) kartu su žyma dėl radaro arba papildomos automatinės panoraminės žvalgos įrangos naudojimo, patvirtinanti licencijos turėtojo kvalifikaciją teikti oro eismo skrydžių valdymo paslaugas, naudojant visų rūšių panoraminės žvalgos įrangą orlaiviui, esančiam nustatytoje terminalo zonoje ir/arba gretimuose sektoriuose;
  - (d) žyma dėl jūrinio skrydžių valdymo (OCL), patvirtinanti licencijos turėtojo kvalifikaciją teikti oro eismo skrydžių valdymo paslaugas orlaiviui, esančiam jūrinio skrydžių valdymo zonoje.
8. Nepažeidžiant šio straipsnio 1 dalies, valstybės narės gali naudoti nacionalines žymas, jeigu to reikalauja konkrečios oro eismo charakteristikos oro erdvėje, už kurias jos yra atsakingos.
9. Mokymo darbo vietoje instruktoriaus licencijos žyma patvirtina licencijos turėtojo kvalifikaciją teikti mokymo ir priežiūros paslaugas, dirbant pareigose pagal galiojančią kategoriją.

10. Šio straipsnio pakeitimai, atsižvelgiant į technikos ir mokslo pažangą, daromi 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

8 straipsnis
Kalbos mokėjimo reikalavimai

1. Valstybės narės užtikrina, kad skrydžių vadovai įrodytų pakankamą sugebėjimą kalbėti angliškai ir suprasti šią kalbą. Kalbos mokėjimo vertinimo skalė pateikta II priede. Kalbos mokėjimas turi atitikti bent jau 4 kalbos mokėjimo lygio reikalavimus, nustatytus minėtame priede.
2. Šio straipsnio ir II priedo pakeitimai, atsižvelgiant į technikos ir mokslo pažangą, daromi 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.
3. Pareiškėjui taikomų kalbos mokėjimo reikalavimų formalus vertinimas atliekamas reguliariais intervalais, išskyrus pareiškėjus, kurių kalbos mokėjimo lygis yra 6.

Pirmiau nurodytas intervalas turi būti ne ilgesnis kaip 3 metai pareiškėjams, kurių kalbos mokėjimo lygis yra 4, ir ne ilgesnis kaip 6 metai pareiškėjams, kurių kalbos mokėjimo lygis yra 5.
4. Valstybės narės gali taikyti vietinius kalbos mokėjimo reikalavimus, jeigu to reikia saugumo tikslais. Tačiau pagal ICAO kvalifikacijos testą reikalaujama, kad kalbos mokėjimo lygis būtų 4. Kalbos mokėjimą patvirtina paslaugų teikėjo išduotas sertifikatas arba kalbų instituto išduotas lygiavertis sertifikatas.
5. Kalbos mokėjimo patvirtinimas įtraukiamas į licenciją, darant specialią žymą dėl kalbos mokėjimo.

9 straipsnis
Medicininiai reikalavimai

1. Medicinos pažymos išduodamos pagal medicininius reikalavimus, nustatytus skrydžių vadovų 3 klasės europinėms medicinos pažymoms.

Nacionalinės priežiūros institucijos patvirtinti medicininių reikalavimų laikymosi vertintojai nustato ataskaitas, kurias reikia pateikti pagal tokius reikalavimus.

Pareiškėjai vertinami vadovaujantis proporcingumo principu, deramai atsižvelgiant į jų amžių ir konkrečias darbovietės charakteristikas.
2. Valstybės narės užtikrina, kad būtų taikomos veiksmingos apeliacinės procedūros, garantuojančios sąžiningą egzaminuojamųjų vertinimą, ir kad oro navigacijos paslaugų teikėjai imtųsi būtinų priemonių tais atvejais, kai licencijos turėtojai negauna galiojančios medicininės ataskaitos.
3. Valstybės narės užtikrina, kad būtų nustatytos procedūros, taikytinos sveikatos pablogėjimo atvejais, ir sudaro galimybę licencijos turėtojams informuoti savo darbdavius apie pastebėtą sveikatos pablogėjimą arba psichotropinių medžiagų ar vaistų poveikį, trukdantį jiems saugiai ir tinkamai įgyvendinti licencijoje nurodytas

teises, siekiant sudaryti sąlygas oro navigacijos paslaugų teikėjams stebėti psichotropinėmis medžiagomis piktnaudžiaujančius skrydžių vadovus ir konsultuoti tuos, kurie vartoja vaistus.

4. 2 straipsnio 12 dalyje pateiktos nuorodos pakeitimai atsižvelgiant į technikos ir mokslo pažangą, daromi 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

10 straipsnis

Mokymo paslaugų teikėjų sertifikavimas

1. Skrydžių vadovų mokymo paslaugas Bendrijoje galima teikti tik turint nacionalinės priežiūros institucijų išduotą sertifikatą.
2. Sertifikavimui taikomi reikalavimai apima techninę ir praktinę kvalifikaciją bei pasirengimą organizuoti pedagoginiu požiūriu veiksmingus mokymo kursus III priedo 1 dalyje nustatytu būdu.
3. Paraiškos sertifikatams gauti pateikiamos valstybės narės, kurioje yra pagrindinė pareiškėjo veiklos vieta ir jo registruota buveinė, jei tokia yra, nacionalinės priežiūros institucijai.

Nacionalinės priežiūros institucijos išduoda sertifikatus, jeigu laikomasi III priedo 1 dalyje nustatytų reikalavimų.

Sertifikatai gali būti išduodami atskirai kiekvienos rūšies mokymo paslaugai, nurodytai 2 straipsnio 9 dalyje, arba kartu su kitomis oro navigacijos paslaugomis, tokiu atveju sertifikatą išduodant atitinkamos rūšies mokymo ir oro navigacijos paslaugai, kaip paslaugų paketui.

4. Sertifikatuose nurodomos oro navigacijos paslaugų teikėjų teisės ir pareigos.

Sertifikavimui gali būti taikomos tik III priedo 2 ir 3 dalyse nustatytos sąlygos. Tokios sąlygos turi būti objektyviai pagrįstos, nediskriminuojančios, proporcingos ir skaidrios.

5. Nacionalinės priežiūros institucijos kontroliuoja bendrųjų reikalavimų ir su sertifikatais susijusių reikalavimų laikymąsi. Jeigu nacionalinės priežiūros institucija nustato, kad sertifikato turėtojas nebevykdo tokių reikalavimų arba sąlygų, ji imasi tinkamų priemonių, kurios gali apimti sertifikato panaikinimą.
6. Valstybė narė pripažįsta bet kuri kitos valstybės narės išduotą sertifikatą.

11 straipsnis

Mokymo paslaugų teikėjų ataskaitos

1. Mokymo paslaugų teikėjai, kad ir kokia būtų jų nuosavybės sistema arba teisinis statusas, rengia, teikia auditui ir skelbia savo finansines ataskaitas.

Šios ataskaitos turi atitikti Bendrijos patvirtintus tarptautinius apskaitos standartus. Jei dėl mokymo paslaugų teikėjo teisinio statuso neįmanoma laikytis visų

tarptautinių apskaitos standartų, mokymo paslaugų teikėjas deda pastangas, kad jų būtų laikomasi kiek įmanoma didesniu mastu.

2. Visais atvejais oro navigacijos paslaugų teikėjai skelbia metinę ataskaitą ir reguliariai atliekamas nepriklausomas jų auditas.
3. Kai teikiamos įvairių rūšių mokymo paslaugos, jų teikėjai savo vidinėje apskaitoje nurodo atitinkamas mokymo paslaugų išlaidas ir pajamas ir prireikus rengia konsoliduotas ne mokymo paslaugų ataskaitas, kaip jie privalėtų daryti, jei tokias paslaugas teiktų skirtingos įmonės.
4. Valstybės narės paskiria kompetentingas institucijas, kurios turi teisę susipažinti su mokymo paslaugų teikėjų ataskaitomis.
5. Valstybės narės gali taikyti 2002 m. liepos 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1606/2002 dėl tarptautinių apskaitos standartų taikymo⁸ straipsnio pereinamojo laikotarpio nuostatas mokymo paslaugų teikėjams, kuriems taikomas tas reglamentas.
6. Mokymo paslaugų teikėjai, kurių teikiamos paslaugos yra susijusios su karinių licencijų išdavimu, gali nevykdyti 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų prievolių.

12 straipsnis

Kvalifikacinių standartų laikymosi garantija

1. Siekdamas užtikrinti skrydžių vadovams privalomus kvalifikacijos lygius, kad jų darbas atitiktų aukštus saugumo standartus, valstybės narės garantuoja, kad nacionalinės priežiūros institucijos prižiūrėtų ir stebėtų skrydžių vadovų mokymą.

Ši atsakomybė apima:

- (a) licencijų išdavimą, naudojimą, sustabdymą ir panaikinimą;
  - (b) mokymo paslaugų teikėjų sertifikavimą;
  - (c) mokymo kursų, specialaus profesinio mokymo planų ir kvalifikacijos programų tvirtinimą;
  - (d) kvalifikacijos egzaminuotojų tvirtinimą;
  - (e) mokymo sistemos stebėseną ir auditą; ir
  - (f) atitinkamų apeliacinių ir informavimo mechanizmų nustatymą.
2. Nacionalinės priežiūros institucijos sukuria duomenų bazę, kurioje saugoma informacija apie visų licencijų turėtojų kvalifikaciją ir žymas. Šiuo tikslu oro navigacijos paslaugų teikėjų veiklos padaliniai registruoja kiekvieno padalinyje dirbančio licencijos turėtojo dirbtas valandas pagal sektorius, sektorių grupes arba pareigas ir teikia šiuos duomenis nacionalinės priežiūros institucijoms jų prašymu.

---

⁸ OL L 243, 2002 9 1, p.1.

3. Nacionalinės priežiūros institucijos tvirtina licencijų turėtojus, turinčius teisę egzaminuoti arba vertinti kvalifikaciją, įgytą, baigus specialų profesinį ir tęstinį mokymą.
4. Nacionalinės priežiūros institucijos reguliariai atlieka visų licencijavimo sistemų elementų auditą, užtikrinant, kad būtų veiksmingai laikomasi šioje direktyvoje nustatytų standartų.

Nacionalinės priežiūros institucijos vykdo reguliary auditą ir gali atlikti patikras vietoje, kad išsiaiškintų, ar veiksmingai įgyvendinama ši direktyva ir kaip laikomasi joje nustatytų standartų.

Nacionalinės priežiūros institucijos siunčia Komisijai metinę ataskaitą apie šios direktyvos taikymą, įskaitant auditų išvadas.

5. Nacionalinės priežiūros institucijos gali priimti sprendimą dėl visiško arba dalinio audito funkcijų ir patikrinimų, nurodytų šio straipsnio 4 dalyje, perdavimo pripažintoms organizacijoms, minimoms Reglamento (EB) Nr. 550/2004 3 straipsnyje.

13 straipsnis

Skrydžių vadovo licencijų abipusis pripažinimas

1. Kiekviena valstybė narė pripažįsta kitos valstybės narės nacionalinės priežiūros institucijos išduotą licenciją ir su ja susijusius kvalifikacinius laipsnius bei žymas pagal šios direktyvos nuostatas.
2. Nacionalinės priežiūros institucijos reikalauja, kad pareiškėjas, kuris kreipiasi dėl žymos, įvykdytų konkrečias sąlygas, susijusias su žyma, nurodydamos padalinį, sektorių arba pareigas. Vertinant pareiškėjo žymų ir žymų, kurias jis dar turi gauti, lygiavertiškumą, oro navigacijos paslaugų teikėjas, sudarydamas specialaus profesinio mokymo planą, deramai atsižvelgia į pareiškėjo įgytą kvalifikaciją ir patirtį.
3. Jeigu pareiškėjas turi licenciją su trečiosios šalies žyma arba valstybės narės karinę licenciją, nacionalinės priežiūros institucija gali reikalauti, kad pareiškėjas įvykdytų konkrečiam kvalifikaciniam laipsniui arba žymai taikomas sąlygas. Vertinant licencijos lygiavertiškumą, deramai atsižvelgiama į kvalifikaciją, įgytą pagal tarptautinius standartus.
4. Nacionalinės priežiūros institucijos tvirtina specialaus profesinio mokymo planą ir priima pagrįstą sprendimą, kuriame nurodomas pareiškėjui siūlomas mokymas, ne vėliau kaip per keturias savaites nuo įrodymų pateikimo, nepažeidžiant nuostatos dėl vėlavimo, kuris gali būti susijęs su skundo padavimu. Priimdamos sprendimus, nacionalinės priežiūros institucijos užtikrina, kad būtų laikomasi nediskriminacinių ir proporcingumo principų.

14 straipsnis
Komitetas

1. Komisijai padeda Bendro dangaus komitetas (toliau – Komitetas), įsteigtas pagal Reglamento EB/549/2004 5 straipsnį.
2. Jei daroma nuoroda į šią straipsnio dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai, atsižvelgiant į jo 8 straipsnio nuostatas.

Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje nurodytas laikotarpis yra vienas mėnuo.
3. Komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles.

15 straipsnis
Baudos

Valstybės narės nustato taisykles dėl baudų, taikytinas už nacionalinių nuostatų, priimtų pagal šią direktyvą, pažeidimus, ir imasi visų priemonių, būtinų jų įgyvendinimui užtikrinti. Nustatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios. Ne vėliau kaip iki 16 straipsnyje nurodytos datos valstybės narės apie šias nuostatas praneša Komisijai ir nedelsdamos ją informuoja apie bet kurią paskesnę pakeitimą, kuris daro joms poveikį.

16 straipsnis
Perkėlimas

1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję ne vėliau kaip iki⁹, įgyvendina šią direktyvą. Valstybės narės nedelsdamos pateikia Komisijai tokių nuostatų tekstus ir jų bei šios direktyvos koreliacinę lentelę.

Valstybės narės, tvirtindamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą, arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.
2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

17 straipsnis
Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

8 straipsnis taikomas nuo [praėjus dvejiems metams nuo 1 dalyje nurodytos datos].

---

⁹ Per dvidešimt keturis mėnesius nuo įsigaliojimo datos.

*18 straipsnis
(Adresatai)*

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje,

*Europos Parlamento vardu
Pirmininkas*

*Tarybos vardu
Pirmininkas*

I PRIEDAS

Mokymo reikalavimai

A DALIS

SKRYDŽIŲ VADOVŲ PIRMINIO PARENGIMO REIKALAVIMAI

Baigę pirminį parengimą, skrydžių vadovo specialybės studentai privalo atitikti bent jau Skrydžių vadovų pagrindinio mokymo turinio ir tikslų gairėse nustatytus kvalifikacinius reikalavimus, kad galėtų saugiai, greitai ir efektyviai teikti oro eismo valdymo paslaugas. 2 straipsnio 11 dalyje pateiktos nuorodos pakeitimai, atsižvelgiant į technikos ir mokslo pažangą, daromi 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

Pirminis parengimas apima šiuos dalykus: aviacijos teisę, oro eismo valdymą, įskaitant civilinio-karinio bendradarbiavimo, meteorologijos, navigacijos, orlaivių ir skrydžių principų procedūras, taip pat skrydžių vadovo ir lakūno tarpusavio supratimą, žmogiškuosius veiksmus, įrangą ir sistemas, profesinę įrangą, neįprastas/avarines situacijas, pasenusias sistemas, kalbos mokėjimą, įskaitant radiotelefonijos frazeologiją.

Dalykai dėstomi taip, kad pareiškėjai būtų apmokyti teikti įvairių rūšių oro eismo paslaugas ir susipažintų su saugumo aspektais. Pirminį parengimą sudaro teoriniai ir praktiniai kursai, įskaitant treniruoklius, o jo trukmė nustatoma patvirtintuose pirminio parengimo planuose. Įgyta kvalifikacija turi užtikrinti kandidato sugebėjimą veikti sudėtingose ir intensyvaus eismo situacijose ir padėti jam pereiti prie specialaus profesinio mokymo. Pirminį parengimą baigusio kandidato kvalifikacija vertinama laikant atitinkamus egzaminus.

B DALIS

SKRYDŽIŲ VADOVŲ SPECIALAUS PROFESINIO MOKYMO REIKALAVIMAI

Specialaus profesinio mokymo planuose turi būti išsamiai apibūdinti procesai ir nurodytas laikas, per kurį pareiškėjui, kuris kreipiasi dėl skrydžių vadovo licencijos, specialaus profesinio mokymo procedūros taikomos vietiniame padalinyje, prižiūrint mokymo darbo vietoje instruktoriui. Patvirtintame plane nurodomi visi kvalifikacijos vertinimo sistemos elementai, įskaitant darbo taisykles, pažangos įvertinimą ir egzaminus, taip pat nacionalinės priežiūros institucijos informavimo procedūras.

Specialaus profesinio trukmė nustatoma mokymo plane. Reikiamos kvalifikacijos vertinimą, laikant atitinkamus egzaminus arba taikant nuolatinio vertinimo sistemą, atlieka patvirtinti kvalifikacijos egzaminuotojai arba vertintojai, kurie priima nepriklausomą ir objektyvų sprendimą. Šiuo tikslu nacionalinės priežiūros institucijos taiko apeliacinius mechanizmus, užtikrinančius vienodų sąlygų taikymą kandidatams.

C DALIS

SKRYDŽIŲ VADOVŲ TĘSTINIO MOKYMO REIKALAVIMAI

Skrydžių vadovų licencijose nurodyti kvalifikaciniai laipsniai ir specialios profesinės kvalifikacijos žymos galiojimas palaikomas, dalyvaujant patvirtintame tęstiniame mokyme, kuris apima mokymą, skirtą skrydžių vadovo darbingumui palaikyti, kvalifikacijos kėlimo kursus, mokymą veikti nepaprastosios padėties atvejais ir prireikus kalbos mokymą.

Tęstinį mokymą sudaro teoriniai ir praktiniai kursai bei treniruokliai. Šiuo tikslu mokymo paslaugų teikėjas sudaro kvalifikacijos programas, kuriose išsamiai apibūdinami procesai, darbuotojai ir laikas, reikalingi atitinkamam tęstiniam mokymui baigti ir įgytai kvalifikacijai patvirtinti. Minėtos programos peržiūrimos ir tvirtinamos ne rečiau kaip kas trejus metus. Tęstinio mokymo trukmė nustatoma, atsižvelgiant į padalinyje dirbančių skrydžių vadovo praktinius poreikius, ypač į procedūrų ar įrangos pasikeitimą arba numatomą pasikeitimą, ar į bendro saugumo valdymo reikalavimus. Kiekvieno skrydžių vadovo kvalifikacija atitinkamai vertinama ne rečiau kaip kas trejus metus. Oro navigacijos paslaugų teikėjas užtikrina, kad būtų naudojami mechanizmai, garantuojantys vienodų sąlygų taikymą licencijų turėtojams, kurių licencijose nurodytų žymų galiojimo laikotarpis negali būti pratęstas.

II PRIEDAS

KALBOS MOKĖJIMO REIKALAVIMAI

8 straipsnyje nustatyti kalbos mokėjimo reikalavimai taikomi frazeologijai ir normaliai kalbai. Siekiant nustatyti, ar pareiškėjas, kuris kreipiasi dėl licencijos, arba licencijos turėtojas atitinka kalbos mokėjimo reikalavimus, atliekamas jo žinių vertinimas, kurio metu pareiškėjas turi įrodyti, kad jo kalbos žinios atitinka bent jau praktinį kalbos mokėjimo lygį (4 lygį) pagal šiame priede apibūdintą kalbos mokėjimo vertinimo skalę.

Kalbą mokantys kandidatai turi mokėti:

- a) susikalbėti tik garsiai (telefonu/radiotelefonu) ir su kitu asmeniu;
- b) teisingai ir aiškiai kalbėtis bendromis, konkrečiomis ir su darbu susijusiomis temomis;
- c) naudotis atitinkamomis ryšių priemonėmis, keičiantis informacija, ir atpažinti bei šalinti nesusipratimus (pvz., tikrinti, tvirtinti arba aiškintis informaciją) apskritai arba konkrečiais su darbu susijusiais atvejais;
- d) sėkmingai ir gana lengvai rasti išeitį iš sudėtingų kalbinių situacijų, susidariusių susikomplicavus įvykiams arba jiems pakrypus netikėta linkme, dirbant kasdieninį darbą arba vykdant jiems jau žinomą ryšių palaikymo užduotį; ir
- e) vartoti aeronautikos darbuotojams suprantamą dialektą arba akcentą.

Kalbos mokėjimo vertinimo skalė: aukščiausias, aukštesnis ir praktinis lygiai.

LYGIS	TARIMAS MOKĖJIMAS KALBĖTI AERONAUTIKOS DARBUOTOJAMS SUPRANTAMU DIALEKTU IR/ARBA AKCENTU.	STRUKTŪRA MOKĖJIMAS VARTOTI SVARBIAS GRAMATINES IR SAKINIŲ STRUKTŪRAS PRIKLAUSO NUO KALBOS FUNKCIJŲ, SUSIJUSIŲ SU ATLIEKAMA UŽDUOTIMI.	ŽODYNAS	SKLANDUMAS	SUPRATIMAS	BENDRAVIMAS
6 AUKŠČIAUSIAS	Tarimui, kirčiavimui, ritmui ir intonacijai turi poveikį gimtoji kalba arba regioninė kalbos atmaina, bet tai beveik niekada netrukdo suprasti, apie ką kalbama.	Pagrindinės ir sudėtingos gramatinės bei sakinių struktūros pakankamai gerai įsisavintos.	Žodynas pakankamai turtingas ir teisingas, kad būtų galima suprantamai kalbėtis įvairiomis žinomomis ir naujomis temomis. Žodyne gausu idiomų, jis yra įvairus ir apima funkcinių stilių.	Kalba natūraliai ir sklandžiai. Kaitalioja žodžių srautą, kad pasiektų stilistinį efektą, pvz., pabrėžtų mintį. Spontaniškai vartoja tinkamus vaizdingus žodžius ir jungtukus.	Pakankamai teisingai kalba beveik visais atvejais, įskaitant kalbines ir kultūrinės subtilybes.	Bendrauja lengvai beveik visose situacijose. Pastebi žodines ir nežodines užuominas bei tinkamai į jas atsako.
5 AUKŠTESNIS	Tarimui, kirčiavimui, ritmui ir intonacijai turi poveikį gimtoji kalba arba regioninė kalbos atmaina, ir tai kartais trukdo suprasti, apie ką kalbama.	Pagrindinės gramatinės ir sakinių struktūros pakankamai gerai įsisavintos. Stengiasi vartoti sudėtingas struktūras, tačiau daro klaidų, kurios kartais iškreipia prasmę.	Žodynas pakankamai turtingas ir teisingas, kad būtų galima suprantamai kalbėtis bendrais, konkrečiais ir su darbu susijusiais klausimais. Nuolat ir sėkmingai perfrazuoja. Kartais kalbą paįvairina idiomomis.	Apskritai gana lengvai kalba žinomomis temomis, bet žodžių srauto kaitaliojimo, kaip stiliaus priemonės, nenaudoja. Moka vartoti tinkamus vaizdingus žodžius arba jungtukus.	Supranta, kai kalbama bendrais, konkrečiais ir darbo klausimais. Susidūrus su kalbos problema, patekus į sudėtingą situaciją ar įvykiams pakrypus netikėta linkme, kalbantysis beveik visada teisingai supranta, apie ką kalbama. Supranta įvairias kalbos atmainas (dialektą ir/arba akcentą) arba funkcinius stilius.	Atsako iš karto, tinkamai ir informatyviai. Veiksmingai palaiko santykį tarp kalbėtojo ir klausytojo.
LYGIS 4 PRAKTINIS	Tarimui, kirčiavimui, ritmui ir intonacijai turi poveikį gimtoji kalba arba regioninė kalbos atmaina, bet tai tik kartais trukdo suprasti,	Pagrindines gramatines ir sakinių struktūras vartoja kūrybingai ir dažniausiai jos būna gerai įsisavintos. Gali daryti klaidų, ypač neįprastose arba	Žodynas paprastai pakankamai turtingas ir teisingas, kad būtų galima suprantamai kalbėtis bendrais, konkrečiais ir su darbu susijusiais	Be sustojimo kalba pakankamai greitai. Pereinant nuo išmoktų arba šabloniškų posakių prie spontaniško pokalbio, kartais kalba ne taip sklandžiai, bet	Beveik visada supranta, kai kalbama bendrais, konkrečiais ir darbo klausimais, kai vartojamas akcentas arba kalbos atmaina yra pakankamai žinoma užsieniečiams. Susidūrus su	Paprastai atsako iš karto, tinkamai ir informatyviai. Pradedą ir palaiko bendravimą net ir tais atvejais, kai įvykiai pasisuka netikėta linkme. Tinkamai

LYGIS	TARIMAS MOKĖJIMAS KALBĖTI AERONAUTIKOS DARBUOTOJAMS SUPRANTAMU DIALEKTU IR/ARBA AKCENTU.	STRUKTŪRA MOKĖJIMAS VARTOTI SVARBIAS GRAMATINES IR SAKINIŲ STRUKTŪRAS PRIKLAUSO NUO KALBOS FUNKCIJŲ, SUSIJUSIŲ SU ATLIEKAMA UŽDUOTIMI.	ŽODYNAS	SKLANDUMAS	SUPRATIMAS	BENDRAVIMAS
	apie ką kalbama.	nenumatytose situacijose, bet jos retai iškreipia prasmę.	klausimais. Dažnai sėkmingai perfrazuoja neįprastose arba nenumatytose situacijose, kai pritrūksta žodžių.	tai netrukdo suprantamai bendrauti. Kartais vartoja vaizdingus žodžius arba jungtukus. Beprasmiškai žodeliai dėmesio neatitraukia.	kalbos problema, patekus į sudėtingą situaciją ar įvykiams pakrypus netikėta linkme, kalbantysis gali ne iš karto suprasti, apie ką kalbama, arba jam gali tekti paaiškinti.	išsisuka nesusipratimų atvejais, patikrindamas, patvirtindamas arba išsiaiškindamas informaciją.

Kalbų mokėjimo vertinimo skalė: žemesnis už praktinį, pradinis ir žemesnis už pradinį lygiai.

LYGIS	TARIMAS	STRUKTŪRA	ŽODYNAS	SKLANDUMAS	SUPRATIMAS	BENDRAVIMAS
ŽEMESNIS UŽ PRAKTIŲ	MOKĖJIMAS KALBĖTI AERONAUTIKOS DARBUOTOJAMS SUPRANTAMU DIALEKTU IR/ARBA AKCENTU.	MOKĖJIMAS VARTOTI SVARBIAS GRAMATINES IR SAKINIŲ STRUKTŪRAS PRIKLAUSO NUO KALBOS FUNKCIJŲ, SUSIJUSIŲ SU ATLIEKAMA UŽDUOTIMI.				
3	Tarimui, kirčiavimui, ritmui ir intonacijai turi poveikį gimtoji kalba arba regioninė kalbos atmaina, ir dėl to dažnai sunku suprasti, apie ką kalbama.	Pagrindinės gramatinės ir sakinių struktūros, priklausančios nuo nuspėjamų situacijų, ne visada teisingai vartojamos. Daromos klaidos dažnai iškreipia prasmę.	Žodynas dažnai pakankamas ir teisingas, kad būtų galima suprantamai kalbėtis įvairiomis žinomomis ir naujomis temomis, bet jis nėra pakankamai turtingas, o žodžiai dažnai parenkami neteisingai. Paprastai nemoka teisingai perfrazuoti, kai pritrūksta žodžių.	Kalba be sustojimo, bet dažniausiai mintis reiškia ir pauzes daro neteisingai. Dvejojimas ir lėtas kalbėjimas gali trukdyti suprantamai bendrauti. Vartoja beprasmius žodelius, kurie dažnai atitraukia dėmesį.	Beveik visada teisingai supranta, kai kalbama bendrais, konkrečiais ir darbo klausimais, kai vartojamas akcentas arba kalbos atmaina yra pakankamai žinoma užsieniečiams. Susidūręs su kalbos problema, patekęs į sudėtingą situaciją ar įvykiams pakrypus netikėta linkme, gali nesuprasti, apie ką kalbama.	Kartais atsakymus pateikia iš karto, teisingai ir informatyviai. Lengvai pradeda kalbėtis ir palaiko pokalbį žinomomis temomis ir nuspėjamosiose situacijose. Paprastai nemoka kalbėti, įvykiams pakrypus netikėta linkme.
PRADINIS 2	Tarimui, kirčiavimui, ritmui ir intonacijai labai didelį poveikį daro gimtoji kalba arba regioninė kalbos atmaina, ir dėl to paprastai sunku suprasti, apie ką kalbama.	Moka vartoti tik kelias lengvai įsimenamas gramatines ir sakinių struktūras.	Žodynas ribotas, moka vartoti tik keletą atskirų žodžių ir įsimintų posakių.	Moka kalbėti tik labai trumpais, atskirais, išmoktais žodžių junginiais, dažnai sustoja ir vartoja dėmesį atitraukiančius beprasmius žodelius, stengdamasis išreikšti mintį arba ištartį mažiau pažįstamus žodžius.	Supranta tik aiškiai ir lėtai tariamus kelis atskirus išmoktus žodžių junginius.	Atsako lėtai ir dažnai neteisingai. Moka pasikeisti tik keliais įprastiniais žodžių junginiais.
ŽEMESNIS UŽ PRADINĮ 1	Kalbos mokėjimo lygis žemesnis už pradinį.	Kalbos mokėjimo lygis žemesnis už pradinį.	Kalbos mokėjimo lygis žemesnis už pradinį.	Kalbos mokėjimo lygis žemesnis už pradinį.	Kalbos mokėjimo lygis žemesnis už pradinį.	Kalbos mokėjimo lygis žemesnis už pradinį.

Pastaba.—Praktinis (4) lygis yra minimalus reikalaujamas kalbos mokėjimo lygis radiotelefonijos ryšių srityje. 1-3 lygiai atitinkamai apima žemesnį už pradinį, pradinį ir žemesnį už praktinį kalbos mokėjimo lygius, kurie visi yra žemesni už ICAO nustatytą kalbos mokėjimo reikalavimą. 5 ir 6, t.y. aukštesnis ir aukščiausias kalbos mokėjimo lygiai yra aukštesni už minimalų nustatytą standartą. Šia skale paprastai vadovaujama kaip mokymo ir testavimo kriterijumi, padedančiu kandidatams pasiekti ICAO reikalaujamą praktinį(4) lygį.

LT

30
LT

III PRIEDAS

MOKYMO PASLAUGŲ TEIKĖJAMS IŠDUODAMŲ SERTIFIKATŲ REIKALAVIMAI IR SĄLYGOS

- (1) 10 ir 11 straipsniuose nurodyti reikalavimai visų pirma nustato:
  - (a) kursų turinį, organizavimą ir trukmę,
  - (b) egzaminų organizavimo būdą,
  - (c) instruktorių ir pedagogų žinių kokybę ir patirtį,
  - (d) mokymo paslaugų teikėjo priemones, įrangą ir patalpas,
  - (e) kokybės valdymo sistemą ir procesus,
  - (f) paslaugų kokybę,
  - (g) finansinę būklę,
  - (h) atsakomybę ir draudimą, ir
  - (i) nuosavybės ir organizacinę struktūrą.
- (2) Sertifikatuose nurodoma:
  - (a) sertifikatą išdavusi nacionalinės priežiūros institucija;
  - (b) pareiškėjas (pavadinimas ir adresas);
  - (c) sertifikuojamų paslaugų rūšis;
  - (d) pareiškėjo atitiktis 1 dalyje nustatytiems reikalavimams patvirtinimas;
  - (e) sertifikato išdavimo data ir galiojimo laikotarpis.
- (3) Papildomos sąlygos, taikomos sertifikatams, gali būti susijusios su:
  - (a) konkrečių paslaugų praktinėmis specifikacijomis;
  - (b) data, iki kurios turi būti suteiktos paslaugos;
  - (c) visos kitos teisinės sąlygos, konkrečiai nesusijusios su oro navigacijos paslaugomis, tokios kaip sertifikato galiojimo sustabdymo arba panaikinimo sąlygos.